

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 220/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/30/2023 z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 7, čl. 13 ods. 2, 3 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 127 a čl. 154c ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania a zamietnutí návrhu na prerušenie dovolacieho konania označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie s príkazom, aby konal bez zbytočných prietáhov. Súčasne sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur a náhrady trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v spore medzi žalobkyňou [REDAKOVANÉ] a sťažovateľkou o zaplatenie 3 443,97 eur s prísl. vedenom na Mestskom súde Bratislava III (predtým Okresnom súde Bratislava III) pod sp. zn. B3-26Cb/235/2015 uznesením zo 4. mája 2020 (v spojení s opravným uznesením z 12. januára 2021) sudca mestského súdu zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom o zastavení konania o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/231/2017

z 1. apríla 2018 pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v súdom určenej lehote. Súd prvej inštancie poukázal aj na prípis najvyššieho súdu z 11. februára 2020, ktorým mu bol spis vrátený bez rozhodnutia o dovolaní.

3. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala dovolanie [pripúšťajúc jeho neprípustnosť podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, no odkazujúc na potrebu eurokonformného výkladu], v ktorom tvrdila, že právo na spravodlivý proces stojí nad ustanoveniami zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Zároveň požiadala, aby sa najvyšší súd obrátil na Európsky súd pre ľudské práva, resp. na európsky súd s otázkou, či ustanovenia § 10 a § 14 zákona o súdnych poplatkoch nie sú v rozpore s čl. 4 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku a návrh na prerušenie konania zamietol. Sťažovateľke vysvetlil, že úlohou dovolacieho súdu je preskúmať zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutí odvolacieho súdu. Ak zákon (§ 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) nepripúšťa proti uzneseniu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poriadku v lehote odvolanie, tým skôr je vylúčená prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (5Obdo/28/2022, R 82/2018). Opak by bol v rozpore s princípom prezumpcie racionálneho zákonodarcu. K návrhu na prerušenie konania najvyšší súd uviedol, že nezistil dôvod, pre ktorý by bolo v prejednávanej veci potrebné vyvolať prejudiciálne konanie týkajúce sa namietanej úpravy zákona o súdnych poplatkoch ako nesúladnej s právom Európskej únie. Odkázal na judikatúru ústavného súdu i EŠLP, v zmysle ktorej povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemôže byť považovaná za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by bolo samo osebe v nesúlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. februára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Zo sťažovateľkou prezentovanej argumentácie v podanej ústavnej sťažnosti možno vyvodíť jej námietky proti postupu súdu prvej inštancie, ktorý zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku v lehote, na základe prípisu najvyššieho súdu, ktorým vrátil spis bez rozhodnutia o dovolaní ako predčasne predložený. V súvislosti s týmto úkonom najvyššieho súdu sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že najvyšší súd nemohol použiť právnu úpravu týkajúcu sa odvolacieho konania, keďže nie je odvolací ani sťažnostný súd. Pokyn najvyššieho súdu bol nulitný, nezákonný a porušujúci ústavu, súd prvej inštancie ho preto nemal považovať za záväzný. Proti tomuto postupu namieta aj z dôvodu, že súdny poplatok bol zaplatený pár dní po lehote, ktorá nie je prekluzívna a mohla byť sudcom či vyšším súdnym úradníkom predĺžená. V odôvodnení ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že dovolanie bolo podané 25. júna

2018, súdny poplatok bol zaplatený 10. augusta 2018 a o jeho oneskorenom zaplatení bolo rozhodnuté až 11. februára 2020. Oneskorene zaplatený súdny poplatok vo výške 413 eur štát sťažovateľke vrátil až po niekoľkých rokoch. Sťažovateľka ďalej vyjadruje nespokojnosť s tým, že proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania nie je prípustné odvolanie ani dovolanie, ako aj s postupom súdu prvej inštancie, ktorý napriek prebiehajúcemu dovolaciemu konaniu rozhodol o náhrade trov konania. Podľa jej názoru sa najvyšší súd zbavil právomoci a neskúmal v každom štádiu konania porušovanie ústavou a dohovorom chránených práv a slobôd zákonom o súdnych poplatkoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia označených článkov ústavy napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd odmietol jej dovolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie a zamietol jej návrh na prerušenie konania.

7. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania [§ 39 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť v prvom rade nespĺňa zákonom ustanovené náležitosti. V ústavnej sťažnosti chýba konzistentná argumentácia, z ktorej by sa dalo vyvodiť, ako napadnuté uznesenie najvyššieho súdu porušuje označené články ústavy. Z obsahu ústavnej sťažnosti možno vyvodiť námietky proti napadnutému uzneseniu predchádzajúcemu postupu súdu prvej inštancie a proti prípisu najvyššieho súdu ešte z roku 2020.

9. Ústavný súd považuje za žiaduce dať do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (III. ÚS 463/2018). Ústavný súd stabilne judikuje, že ústavná sťažnosť na porušenie základných práv nemôže byť naformulovaná nedostatočne a neurčito a vytvárať tak priestor pre dohady a dedukcie (III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018). V zmysle konštantnej judikatúry pritom nepostačuje akékoľvek odôvodnenie návrhu na začatie konania. Návrh na začatie konania pred ústavným súdom musí byť odôvodnený kvalifikovane, t. j. musí obsahovať odôvodnenie, ktoré spĺňa ústavno-právne požiadavky (m. m. PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 1/2014, PL. ÚS 7/2014 a i.). Rovnako nie je ani postačujúce, ak sťažovateľ v ústavnej

sťažnosti odôvodní namietané porušenie svojich práv výlučne odvolaním sa na relevantnú právnu úpravu či judikatúru súdnych autorít. Konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa už pri jeho začatí vyznačuje bezvýnimčným uplatňovaním dispozičnej zásady, a preto ústavný súd nie je oprávnený „doplňať“ vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, resp. jej odôvodnenie, ktoré nespĺňajú požiadavky kladené na ich kvalitu zákonom o ústavnom súde (I. ÚS 683/2022).

10. Ani pri uprednostňovaní materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti nie je na ústavnom súde, aby vyhľadával za navrhovateľa konkrétne dôvody namietanej neústavnosti, ktoré podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde majú tvoriť obsah návrhu a určovať rozsah ústavného prieskumu ústavným súdom, ktorý je podľa § 45 tohto zákona rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania viazaný (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 248.).

11. Napriek právnomu zastúpeniu ústavná sťažnosť nielenže neobsahuje požadovanú ústavnoprávnu argumentáciu, ale vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu neobsahuje žiadnu argumentáciu. Hoci prejednávaná ústavná sťažnosť formálne smeruje proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, v nej obsiahnutá argumentácia sa vracia k postupu najvyššieho súdu a následnému postupu súdu prvej inštancie, ktoré predchádzali vydaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a ktoré už boli predmetom konania na ústavnom súde vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 349/2021 a III. ÚS 233/2023.

12. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádzala do úvahy ani výzva na odstránenie týchto nedostatkov návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na ich kľúčovú povahu. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019).

13. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že označené nedostatky zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na perfektnosť základných náležitostí návrhu slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 576/2020).

14. Ústavný súd tak v závere sumarizuje, že ústavná sťažnosť nemá náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, a to najmä relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúci s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, čo nevyhnutne zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu